

Byla C-148/04

Unicredito Italiano SpA

prieš

Agenzia delle Entrate, Ufficio Genova 1

(Commissione tributaria provinciale di Genova prašymas priimti prejudicin? sprendim?)

„Valstyb?s pagalba – Sprendimas 2002/581/EB – Bankams suteiktos mokes?i? lengvatos – Sprendimo motyvavimas – Kvalifikavimas kaip valstyb?s pagalbos – S?lygos – Suderinamumas su bendr?ja rinka – S?lygos – EB 87 straipsnio 3 dalies b ir c punktai – Bendriems Europos interesams svarbus projektas – Tam tikros veiklos pl?tra – Anks?iau suteiktos mokes?i? lengvatos – Pagalbos išieškojimas – Teis?t? l?kes?i? apsaugos principas – Teisinio saugumo principas – Proporcingumo principas“

Generalin?s advokat?s C. Stix?Hackl išvada, pateikta 2005 m. rugs?jo 8 d. I?0000

2005 m. gruodžio 15 d. Teisingumo Teismo (antroji kolegija) sprendimas I?0000

Sprendimo santrauka

1. *Valstybi? teikiama pagalba – S?voka – Selektyvus priemon?s pob?dis – Tik tam tikras operacijas atliekan?ioms bank? sektoriaus ?mon?ms naudinga mokestin? priemon? – ?traukimas*

(EB 87 straipsnio 1 dalis)

2. *Valstybi? teikiama pagalba – Poveikis prekybai tarp valstybi? nari? – Konkurencijos pažeidimas – Vertinimo kriterijai*

(EB 87 straipsnio 1 dalis)

3. *Valstybi? teikiama pagalba – Komisijos tyrimas – Bendras pagalbos schemos nagrin?jimas – Leistinumai – Pasekm?*

(Komisijos komunikatas 96/C 68/06)

4. *Valstybi? teikiama pagalba – Draudimas – Nukrypti leidžian?ios nuostatos – Pagalba, skirta bendriesiems interesams svarbiam projektui vykdyti – Pagalba, skirta ekonomin?s veiklos sektoriui pl?sti – Komisijos diskrecija – Teismin? kontrol? – Ribos*

(EB 87 straipsnio 3 dalies b ir c punktai)

5. *Valstybi? teikiama pagalba – Ketinimas suteikti pagalb? – ?gyvendinimas iš anksto nepranešus Komisijai – Komisijos sprendimas, ?pareigojantis gr?žinti pagalb? – Pareiga motyvuoti – Apimtis*

(EB 88 straipsnio 3 dalis ir EB 253 straipsnis)

6. Valstybi? teikiama pagalba – Neteis?tos pagalbos išieškojimas – Pagalba, suteikta pažeidžiant EB 88 straipsnio 3 dalies proced?ros taisykles – Pagalbos gav?j? galimi teis?ti l?kes?iai – Teisinis saugumas – Apsauga – S?lygos ir ribos

(EB 88 straipsnio 3 dalis)

7. Valstybi? teikiama pagalba – Neteis?tos pagalbos išieškojimas – Proporciningumo principo pažeidimas – Nebuvimas – Gr?žintina suma – Aplinkyb?s, ? kurias reikia atsižvelgti

(EB 88 straipsnio 3 dalis)

8. Valstybi? teikiama pagalba – Komisijos sprendimas, pripaž?stantis pagalbos nesuderinamum? su bendr?ja rinka – Nacionalin? priemon?, ?pareigojanti gr?žinti pagalb? – Nacionalin?s ?gyvendinimo priemon?s gin?ijimas, atsižvelgiant ? Bendrijos teis?s normas, nesant veiksnio, galin?io tur?ti ?takos Komisijos sprendimo galiojimui – Netaikymas

(EB 87 straipsnis; Tarybos reglamento Nr. 659/1999 14 straipsnis)

1. EB 87 straipsnio 1 dalis draudžia pagalb?, „kuri palaiko tam tikras ?mones arba tam tikr? prekio gamyb?“, t. y. selektyvi?j? pagalb?. Pagal ši? nuostat? pagalba gali b?ti selektyvi, net jeigu ji taikoma visam ekonominiam sektoriui.

Taip yra, kai mokes?io sumažinimas taikomas tik bank? sektoriui ir bank? sektoriuje jomis gali pasinaudoti tik tam tikras operacijas atliekan?ios ?mon?s. Kadangi ji taikoma ne visiems ?kio subjektams ir iš ties? nukrypsta nuo bendros apmokestinimo tvarkos, ji negali b?ti laikoma bendra mokes?io ar ekonomikos politikos priemone.

Taigi toks mokes?io sumažinimas turi b?ti uždraustas remiantis EB 87 straipsnio 1 dalimi, nes jis n?ra bendros sistemos pritaikymas išskirtiniams bankininkyst?s veikl? vykdan?io ?moni? požymiams, o buvo sukurtas kaip tam tikr? ?moni? konkurencingumo padidinimo priemon? tam tikru šio sektoriaus raidos etapu.

(žr. 44–51 punktus)

2. EB 87 straipsnio 1 dalis draudžia pagalb?, kuri daro poveik? valstybi? nari? tarpusavio prekybai ir iškraipo konkurencij? arba gali j? iškraipyti. Vertindama šias dvi s?lygas Komisija privalo ne nustatyti pagalbos reali? ?tak? valstybi? nari? tarpusavio prekybai bei real? konkurencijos iškraipym?, o tik išsiaiškinti, ar ši pagalba gali daryti poveik? tarpusavio prekybai ir iškraipyti konkurencij?.

Pagalbos nesuderinamumas su bendr?ja rinka turi b?ti b?tinai nustatytas, kai jis daro ar gali daryti poveik? Bendrijos vidaus prekybai bei iškraipo joje egzistuojan?io konkurencij?. Ypa? kai valstyb?s nar?s suteikta pagalba sustiprina ?mon?s pad?t?, palyginti su kitomis Bendrijos vidaus prekyboje konkuruojan?iomis ?mon?mis, reikia manyti, kad pagalba tur?jo ?takos šiai prekybai. Šiuo poži?riu aplinkyb?, kad ekonomikos sektorius liberalizuotas Bendrijos lygmeniu, apibr?žia real? ar potencial? pagalbos poveik? konkurencijai ir valstybi? nari? tarpusavio prekybai. Be to, n?ra b?tina, kad ?mon? pagalbos gav?ja pati dalyvaut? Bendrijos vidaus prekyboje. Iš tikr?j?, kai valstyb? nar? ?monei suteikia pagalb?, veikla valstyb?s viduje d?l to gali b?ti išlaikoma ar išaugti, tod?l sumaž?t? kitose valstyb?se nar?se ?steigt? ?moni? galimyb?s ?eiti ? šios valstyb?s nar?s rink?. Be to, pagalba ?monei, kuri iki šiol nedalyvavo Bendrijos vidaus prekyboje, gali sudaryti s?lygas jai patekti ? kitos valstyb?s nar?s rink?.

Tod?l turi b?ti uždraustas mokes?io sumažinimas, sustiprinantis ?mon?s pagalbos gav?jos pad?t?

kit? Bendrijos vidaus prekyboje veikian?i? ?moni? atžvilgiu, ypa? atsižvelgiant ? tai, kad finansini? paslaug? sektorius buvo gerokai liberalizuotas Bendrijos lygmeniu, o tai dar labiau sustiprino konkurencij?, jau egzistavusi? d?I Sutartyje numatyto laisvo kapitalo jud?jimo.

(žr. 53–60 punktus)

3. Pagalbos schemas atveju siekdama patikrinti, ar ši schema turi pagalbos požymi?, Komisija gali ištirti tik bendrus nagrin?jamos schemas požymius, nenagrin?dama kiekvieno atskiuro taikymo atvejo, b?tent, kad patikrint?, ar ši schema negali viršyti maksimalios *de minimis* pagalbos sumos, nustatytos jos Komunikate 96/C 68/06.

(žr. 67, 69 punktus)

4. Komisija, taikydama EB 87 straipsnio 3 dal?, turi didel? diskrecij?, kurios ?gyvendinimas apima ekonomin? ir socialin? vertinim?, privalom? Bendrijos kontekste. Tikrindamas tokios laisv?s ?gyvendinimo teis?tum? Bendrijos teismas negali šioje srityje savo vertinimu pakeisti kompetentingos valdžios institucijos vertinimo, bet turi apsiriboti tyrimu, ar šiame vertinime n?ra akivaizdžios klaidos ar piktnaudžiavimo ?galiojimais.

Mokes?io sumažinimo, kuris iš esm?s skirtas padidinti vienoje valstyb?je nar?je ?steigt? ?kio subjekt? konkurencingum? sustiprinant j? konkurencin? pad?t? vidaus rinkoje, nelaikydama „bendriesiems Europos interesams svarbiu projektu“ EB 87 straipsnio 3 dalies b punkto prasme Komisija nedaro akivaizdžios vertinimo klaidos. Jai negalima pagr?stai prieštarauti, kad ši priemon? yra priimta užbaigiant privatizavimo proces?, nes toks valstyb?s nar?s ?gyvendinamas procesas savaime negali b?ti laikomas bendriesiems Europos interesams svarbiu projektu.

Ji taip pat nepadaro akivaizdžios vertinimo klaidos nuspr?sdoma, kad priemon?, iš esm?s padidinanti pagalbos gav?j? konkurencingum? sektoriuje, pasižymin?iame didele tarptautine konkurencija, ir iš esm?s skirta sustiprinti pagalbos gav?j? pad?t? tokios pagalbos negaunan?i? konkurent? atžvilgiu, neatitinka s?lygos netrikdyti prekybos s?lyg? taip, kad tai prieštaraut? bendrajam interesui; j? turi atitikti pagalba, skirta tam tikros ekonomin?s veiklos r?ši? pl?traiai skatinti EB 87 straipsnio 3 dalies c punkto prasme.

(žr. 71–72, 74–77, 79, 82–83 punktus)

5. Reikalavimas motyvuoti, numatytas EB 253 straipsnyje, iš principo turi b?ti ?vertintas atsižvelgiant ? bylos aplinkybes, b?tent ? akto turin?, nurodyt? motyv? pob?d? ir asmen?, kuriems aktas skirtas, galim? interes? gauti paaiškinimus. Vis d?lto valstyb?s pagalbos srityje, kai, pažeidžiant EB 88 straipsnio 3 dalies nuostatas, pagalba jau yra suteikta, Komisija, kuri turi teis? ?pareigoti nacionalin?s valdžios institucijas j? susigr?žinti, neprivalo nurodyti speciali? motyv?, pagrindžian?i? jos veiksmus.

Taigi Komisija neprivalo nurodyti speciali? motyv?, pagrindžian?i? nurodym? išieškoti, jei valstyb? nar? nepraneš? apie pagalbos schem?, numatan?i? mokes?io sumažinim?, prieš jos ?gyvendinim?.

(žr. 99–101 punktus)

6. Atsižvelgiant į Komisijos pagal EB 88 straipsnį vykdomos valstybės pagalbos kontrolės privalomąjį pobūdį, pirma, ūmonės pagalbos gavėjos iš esmės turi teisėtą lūkesčių pagalbos teisėtumo atžvilgiu tik tuo atveju, jeigu ši buvo suteikta laikantis šiame straipsnyje numatytos procedūros, ir, antra, rūpestingas ūkio subjektas paprastai turi įsitikinti, jog šios procedūros buvo laikomasi.

Pagalbos gavėjas negali turėti teisėtą lūkesčių dėl pagalbos suteikimo teisėtumo, ypač tuo atveju, kai pagalba buvo suteikta apie ją iš anksto nepranešus Komisijai, pažeidžiant EB 88 straipsnio 3 dalį. Nei atitinkama valstybė narė, nei suinteresuotas ūkio subjektas negali remtis teisinio saugumo principu, siekdamas negrąžinti pagalbos, nes bylinėjimosi riziką buvo galima numatyti nuo jos įgyvendinimo pradžios.

Pagalbos, suteiktos nesilaikant EB 88 straipsnio 3 dalyje numatytos procedūros, išieškojimas yra rizika, kurią ši pagalba gavėjas ūkio subjektas gali numatyti, ir jis negali remtis teisėtą lūkesčių apsauga, norėdamas to išvengti.

Be to, ūmonės neteisėtą pagalbos gavėjos iš esmės remiasi tos pagalbos suma priimdamos ekonominį sprendimą ir jos vėlesnis išieškojimas paprastai yra nepalankus jai finansinei padėčiai. Jei tokia situacija užkirstų kelią išieškojimui, pagalba beveik visais atvejais būtų galutinai ūgyta jos gavėjų, o Bendrijos valstybės pagalbos kontrolė būtų neveiksminga.

Atsižvelgiant į šiuos veiksnius, neteisėtą pagalbos gavėjas negali reikalauti galimybės remtis išimtinėmis aplinkybėmis, kurios gali teisėtai pagrįsti jo lūkesčius dėl teisėto šios pagalbos pobūdžio.

(žr. 104, 108–111 punktus)

7. Neteisėtą pagalbos panaikinimas nurodant ją išieškoti yra logiška jos pripažinimo neteisėta pasekmė. Šis išieškojimas, siekiant atkurti iki pagalbos buvusių padėtį, iš principo negali būti laikomas neproporcinga priemone Sutarties nuostatų valstybės pagalbos srityje atžvilgiu. Restitucijos atveju pagalbos gavėjas praranda rinkoje konkurentų atžvilgiu turėtą pranašumą ir yra atkuriamas iki pagalbos suteikimo buvusi situacija. Grąžintina suma negali būti nustatoma atsižvelgiant į kitas operacijas, kurias būtų įgyvendinusios ūmonės, jeigu jos nebūtų pasirinkusios operacijas, kuriai buvo teikiama pagalba. Iš tikrųjų taip pasirinkta buvo žinant apie pagalbos, suteiktos nesilaikant EB 88 straipsnio 3 dalyje numatytos procedūros, išieškojimo riziką. Minėtos ūmonės galėjo išvengti šios rizikos, nedelsiant pasirinkdamos kitokias operacijas.

Dėl pagalbos priemonės, suteiktos sumažinant mokestį, pasakytina, kad ankstesnės situacijos atkūrimas leidžia nacionalinės valdžios institucijoms išieškant pagalbą atsižvelgti tik į fiskalinį režimą, tam tikrais atvejais palankesnį už bendrąjį tvarką, kuri, nesant neteisėtą pagalbos ir pagal Bendrijos teisę atitinkančias nacionalines normas, būtų taikoma realiai įvykdytoms operacijoms.

(žr. 113–116, 119 punktus)

8. EB 87 ir paskesni straipsniai, Reglamento Nr. 659/1999 14 straipsnis ir teisėtą lūkesčių apsaugos, teisinio saugumo bei proporcingumo principai negali drausti nacionalinės priemonės, nurodančios pagalbos grąžinimą vykdant Komisijos sprendimą, kuriuo ši pagalba pripažinta nesuderinama su bendrąja rinka ir kurio nagrinėjimas tų pačių nuostatų ir bendrųjų principų atžvilgiu neatskleidžia jokių veiksnių, galinčių turėti poveikį jo galiojimui.

(žr. 125 punkt?, rezoliucin?s dalies 2 punkt?)

TEISINGUMO TEISMO (antroji kolegija)

SPRENDIMAS

2005 m. gruodžio 15 d.(*)

„Valstyb?s pagalba – Sprendimas 2002/581/EB – Bankams suteiktos mokes?i? lengvatos – Sprendimo motyvavimas – Kvalifikavimas kaip valstyb?s pagalbos – S?lygos – Suderinamumas su bendr?ja rinka – S?lygos – EB 87 straipsnio 3 dalies b ir c punktai – Bendriesiems Europos interesams svarbus projektas – Tam tikros veiklos pl?tra – Anks?iau suteiktos mokes?i? lengvatos – Pagalbos išieškojimas – Teis?t? l?kes?i? apsaugos principas – Teisinio saugumo principas – Proporciningumo principas“

Byloje C?148/04,

d?l *Commissione tributaria provinciale di Genova* (Italija) 2004 m. vasario 11 d. Sprendimu, kur? Teisingumo Teismas gavo 2004 m. kovo 23 d., pagal EB 234 straipsn? pateikto prašymo priimti prejudicin? sprendim?,

Unicredito Italiano SpA

prieš

Agenzia delle Entrate, Ufficio Genova 1,

TEISINGUMO TEISMAS (antroji kolegija),

kur? sudaro kolegijos pirmininkas C. W. A. Timmermans, teis?jai C. Gulmann (praneš?jas), R. Schintgen, G. Arestis ir J. Klu?ka,

generalin? advokat? C. Stix?Hackl,

pos?džio sekretor? M. Ferreira, vyriausioji administrator?,

atsižvelg?s ? rašytin? proceso dal? ir ?vykus 2005 m. vasario 3 d. pos?džiui,

išnagrin?j?s pastabas, pateiktas:

- *Unicredito Italiano SpA*, atstovaujamos advokat? A. Santa Maria, C. Biscaretti di Ruffia ir G. Pizzonia,
- Italijos vyriausyb?s, atstovaujamos I. M. Braguglia, padedamo *avvocato dello Stato* M. Fiorilli,
- Europos Bendrij? Komisijos, atstovaujamos R. Lyal ir V. Di Bucci,

susipažin?s su 2005 m. rugs?jo 8 d. pos?dyje pateikta generalin?s advokat?s išvada,

priima š?

Sprendim?

1 Prašymas priimti prejudicin? sprendim? susij?s su 2001 m. gruodžio 11 d. Komisijos sprendimo 2002/581/EB d?l Italijos Respublikos valstyb?s pagalbos, taikytos bank? ir bankininkyst?s fondams (OL 2002, L 184, p. 27, toliau – gin?ijamas sprendimas) galiojimu bei EB 87 ir kit? straipsni?, taip pat 1999 m. kovo 22 d. Tarybos reglamento (EB) Nr. 659/1999, nustatan?io išsamias EB sutarties 93 straipsnio taikymo taisykles (OL L 83, p. 1), 14 straipsnio ir bendr?j? Bendrijos teis?s princip? išaiškinimu.

2 Šis prašymas buvo pateiktas sprendžiant gin?? tarp *Unicredito Italiano SpA* (toliau – *Unicredito*), ?steigtos Genujoje (Italija) ir *Agenzia delle Entrate, Ufficio Genova 1*, d?l mokes?i? lengvat?, kuriomis naudojosi *Unicredito* 1998, 1999 ir 2000 verslo metais.

I – Nacionalin? teis?

3 Italijoje bank? sistemos reforma buvo ?gyvendinta 1990 m. liepos 30 d. ?statymu Nr. 218, ?tvirtinan?iu nuostatas d?l valstybin? kredito ?staig? restrukt?rizavimo bei sustiprinimo turtin?mis subsidijomis (GURI Nr. 182, 1990 m. rugpj??io 6 d., p. 8, toliau – ?statymas Nr. 218/90).

4 Pagal š? ?statym? tapo ?manoma valstybines kredito ?staigas pertvarkyti ? akcines bendroves. D?l to valstybinis bankas gal?jo perleisti banko ?staig? akcinei bendrovei, atskirdamas juridin? asmen? perleid?j?, praktiškai vadinam? „banko akcijas valdan?iu fondu“ (toliau – banko akcijas valdantis fondas), akcij? savinink?, nuo akcin?s bendrov?s ?gij?jos – vienintel?s, galin?ios vykdyti bankin? veikl?. Banko akcijas valdantis fondas administravo investicijas ? bank? per?m?j? ir už tai gautas pajamas naudojo socialiniams tikslams.

5 1993 m. lapkri?io 26 d. ?statymo Nr. 489 d?l ?statymo Nr. 218/90 7 straipsnio 6 dalyje numatyto termino prat?simo (GURI Nr. 284, 1993 m. gruodžio 3 d., p. 4) 2 straipsnis ?pareigojo v?liausiai iki 1994 m. birželio 30 d. pertvarkyti valstybines banko ?staigas ? akcines bendroves.

6 1998 m. gruodžio 23 d. ?statymas Nr. 461 d?l kompetencijos suteikimo vyriausybei keisti su 1990 m. lapkri?io 20 d. ?statyminio dekreto Nr. 356 11 straipsnio 1 dalyje nurodytomis ?staigomis susijusius civilin?s ir mokes?i? teis?s aktus bei banko restrukt?rizavimo operacij? mokes?i? tvark? (GURI Nr. 4, 1999 m. sausio 7 d., p. 4, toliau – ?statymas Nr. 461/98) suteik? Italijos vyriausybei teis? prad?ti nauj? bank? sektoriuje taikom? teis?s akt? reform?, ypa? restrukt?rizavimo srityje.

7 1999 m. geguž?s 17 d. ?statyminis dekretas Nr. 153 d?l 1990 m. lapkri?io 20 d. ?statyminio dekreto Nr. 356 11 straipsnio 1 dalyje nurodyt? ?staig? civilin?s ir mokes?i? teis?s akt? bei banko restrukt?rizavimo operacij? mokes?i? tvarkos pagal 1998 m. gruodžio 23 d. ?statymo Nr. 461 1 straipsn? (GURI Nr. 125, 1999 m. geguž?s 31 d., p. 4, toliau – Dekretas Nr. 153/99), ?gyvendino ?statymu Nr. 461/98 suteiktus ?galiojimus.

8 Dekreto 22 straipsnio 1 dalis ir 23 straipsnio 1 dalis nustat? sumažinto 12,5 % pelno mokes?io (IRPEG) tarifo mokes?i? lengvat? (toliau – mokes?io sumažinimas) bankams, kurie susijungia ar panašiai reorganizuojami per penkis vienas po kito einan?ius mokestinis laikotarpius, su s?lyga, kad pelnas bus kaupiamas ? special? rezerv?, kuris negali b?ti paskirstytas trejus metus. Jis numat?, kad specialiame rezerve sukauptas pelnas negali viršyti 1,2 % skirtumo tarp bendros susijungime dalyvavusi? bank? kredito bei debeto sumos ir analogišk? didžiausio šioje operacijoje dalyvavusio banko suvestini? duomen?.

II – Gin?o pagrindin?je byloje aplinkyb?s

9 Gavusi parlamentin? klausim? Europos Bendrij? Komisija 1999 m. kovo 24 d. laišku, išsi?stu ?gyvendinant savo kompetencij? valstyb?s pagalbos srityje, papraš? Italijos valdžios institucij? pateikti jai informacij?, kuria remdamasi ji gal?t? ?vertinti ?statymo Nr. 461/98 taikymo srit? bei pasekmes.

10 1999 m. birželio 24 d. ir liepos 2 d. laiškais Italijos valdžios institucijos pateik? jai informacij? apie š? ?statym? ir apie Dekret? Nr. 153/99.

11 2000 m. kovo 23 d. laišku Komisija praneš? Italijos valdžios institucijoms, kad, jos nuomone, ?statyme Nr. 461/98 ir Dekrete Nr. 153/99 nustatytos priemon?s gali b?ti vertinamos kaip valstyb?s pagalba bei paragino j? ne?gyvendinti. 2000 m. balandžio 12 d. Italijos valdžios institucijos praneš? Komisijai sustabdžiusios j? taikym?, o 2000 m. birželio 14 d. pateik? jai papildomos informacijos.

12 1998 m., 1999 m. ir 2000 m. ?vykdžius 76 operacijas, maksimali teorin? mokes?i? lengvatos, gautos kaip mokes?io sumažinimas, suma, Italijos valdžios institucij? nuomone, gal?jo b?ti 5 358 milijardai ITL, t. y. 2 767 mln. eur?.

13 2000 m. spalio 25 d. laišku Komisija praneš? Italijos vyriausybei apie savo sprendim? prad?ti EB 88 straipsnio 2 dalyje numatyt? proced?r?. Šis sprendimas buvo paskelbtas *Europos Bendrij? Oficialiajame leidinyje* (OL 2001, C 44, p. 2).

14 Užbaigdamą šį proced?rą Komisija padar? išvad?, kad Italijos Respublika neteis?tai ?gyvendino ?statym? Nr. 461/98 ir Dekret? Nr. 153/99, taip pažeisdama EB 88 straipsnio 3 dal?. Ji nusprend?, kad, išskyrus priemon?, numatyt? Dekreto Nr. 153/99 27 straipsnio 2 dalyje, ?gyvendintos mokestin?s priemon?s, t. y. mokes?io sumažinimas, yra su bendr?ja rinka nesuderinama valstyb?s pagalba. Šios priemon?s suteik? bankams pranašum?, leisdamos jiems išsipl?sti ir pasiekti masto ekonomij? mažomis išlaidomis.

15 Tod?l Komisija pri?m? gin?ijam? sprendim? patikslindama, kad ?statymas Nr. 461/98 ir Dekretas Nr. 153/99 nustat? mokes?i? lengvatas ir banko akcijas valdantiems fondams, ta?iau šios lengvatos nebuvo nagrin?jamos šiame sprendime.

16 Gin?ijamas sprendimas suformuluotas taip:

„1 straipsnis

<...> valstyb?s pagalbos schema, kuri? Italija nustat? (?statymu Nr. 461/98) ir (Dekretu Nr. 153/98), b?tent (Dekreto Nr. 153/99) 22 straipsnio 1 dalimi ir 23 straipsnio 1 dalimi <...>, yra nesuderinama su bendr?ja rinka.

<...>

3 straipsnis

Italija panaikina 1 straipsnyje nurodyt? valstyb?s pagalbos schem?.

4 straipsnis

1. Italija priima visas pagalbas, neteisėtai suteiktos remiantis 1 straipsnyje nurodyta schema, išieškojimui iš jos gavėjų būtinas priemonės.

2. Išieškoma vykdomas iš karto pagal vidaus teisės procedūras su sąlyga, kad pastarosios leidžia nedelsiant ir veiksmingai vykdyti sprendimą. Išieškotina pagalba apima palėkanas, skaičiuojamas nuo jos suteikimo dienos iki realaus išieškojimo. Palėkanos apskaičiuojamos remiantis orientacine palėkanų norma, naudojama regioninės pagalbos subsidijos ekvivalentui apskaičiuoti.

<...>

17 Vykdamas minėtą sprendimą, 2002 m. balandžio 15 d. Dekreto–statymo Nr. 63, nustatantio skubias finansines ir mokestines nuostatas išieškojimo, farmacijos produktų išlaidų formavimo sistemos racionalizavimo, Bendrijos pareigų, skolos vekselių jungimo finansines operacijas, turto vertinimo ir infrastruktūrų finansavimo srityje (GURI Nr. 90, 2002 m. balandžio 17 d., p. 5), 5 straipsnis, perkeltas į 2002 m. birželio 15 d. statymą Nr. 112 (GURI Nr. 139, 2002 m. birželio 15 d., p. 3), pagal statymą Nr. 461/98 sustabdė mokesčių lengvatų, bėtent mokesčių sumažinimo, taikymą bankams.

18 2002 m. gruodžio 24 d. statymas–dekretas Nr. 282, nustatantis skubias priemones Bendrijos bei mokestinių pareigų, išieškojimo ir apskaitos procedūrų srityje (GURI Nr. 301, 2002 m. gruodžio 24 d., toliau – Dekretas Nr. 282/02), pakeistas 2003 m. vasario 21 d. statymu (GURI Nr. 44 priedas, 2003 m. vasario 22 d.), pareigojo bankus, gavusius pagalbą, vėliausiai iki 2002 m. gruodžio 31 d. sumokėti sumą, lygią dėl pagalbos schemos nesumokėtam mokesčiui, su 5,5 % metinių palėkanų.

III – Pagrindinė byla ir prejudiciniai klausimai

19 *Unicredito* pagal Dekretą Nr. 282/02 sumokėjo 244 712 646,05 eurų sumą, atitinkančią mokesčių lengvatą, t. y. mokestį su palėkanomis, kuria ji naudojos 1998 m., 1999 m. ir 2000 m., remdamasis mokesčių sumažinimu.

20 2003 m. vasario 4 d. ji pateikė tris prašymus grąžinti sumas, sumokėtas už šiuos verslo metus. *Agenzia delle Entrate, Ufficio Genova 1* numanomais sprendimais šiuos prašymus atmetė.

21 Remdamasi ginčijamo sprendimo neteisėtumu, *Unicredito* dėl šio sprendimo pareiškė ieškinį *Commissione tributaria provinciale di Genova*.

22 Prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas mano, kad šis prašymas ypač pateisinamas atsižvelgiant į Dekreto Nr. 282/02 atitiktą Bendrijos teisėtą lėkesių, teisinio saugumo ir proporcingumo principams.

23 Dėl teisėtą lėkesių ir teisinio saugumo apsaugos principų jis mano, kad, vykstant Italijos bankų privatizavimo procesui, pelno mokesčių sumažinimas buvo pateisinamas anksčiau statymu Nr. 218/90 tvirtintų nuostatų tvirtinimo ir išplėtimo logika.

24 Jis tvirtina, kad statymo Nr. 218/90 7 straipsnio 3 dalyje buvo nustatytos priemonės, iš esmės analogiškos Dekreto Nr. 153/99 22 straipsnio 1 dalyje ir 23 straipsnio 1 dalyje nustatytoms priemonėms.

25 Prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas nurodo, kad ankstesnė priemonė buvo palankesnė nei ginčijamame sprendime nagrinjamas mokesčių sumažinimas, nes specialiaje rezerve sukauptos sumos buvo paprasčiausiai atskaitomos bei atleidžiamos nuo

mokesčių, o ne tik apmokestinamos sumažintu mokesčių tarifu. Jis taip pat nurodo, kad pervedimai specialų rezervų galėjo būti vykdomi penkerius metus, iki šiam laikotarpiui leistinos bendros maksimalios sumos, atitinkančios 1,2 % skirtumų tarp susijungime ar panašiose operacijose dalyvavusių staigų klientų panašų bei depozitų sumos ir analogiškų duomenų, nurodytų paskutiniame didžiausios susijungime ar panašiose operacijose dalyvavusios kredito staigos balanse.

26 Tačiau Komisija 1998 m. liepos 29 d. Sprendime 1999/288/EB dėl *Banco di Napoli* Italijos suteiktos pagalbos sąlyginio patvirtinimo (OL 1999, L 116, p. 36) ir 1999 m. lapkričio 10 d. Sprendime 2000/600/EB dėl Sicilijos valstybiniam bankams *Banco di Sicilia* ir *Sicilcassa* Italijos suteiktos pagalbos sąlyginio leidimo (OL 2000, L 256, p. 21) jau tiksliai vertino statymų Nr. 218/90. Šiuose sprendimuose ji aiškiai nurodė pripažinti bendrą statymo Nr. 218/90 atitiktą EB 87 straipsniui.

27 Be to, galimybę naudotis statymu Nr. 461/98 ir Dekretu Nr. 153/99 suteiktomis mokesčių lengvatomis buvo viena iš prielaidų, kuriomis remdamiesi pavieniai bankai vertino savo koncentracijos operacijų ekonominę vykdymą. Atgal galiojantis šių lengvatų panaikinimas, atsižvelgiant reikalaujamą sumokėti sumą, turėtų tokos banko finansiniam stabilumui bei sąlygoti vertinimo kriterijų, naudoti pasirenkant jau aktus rašytas strategijas, neteisingą a posteriori pakeitimą. Teisėtai lokesčių apsaugos principas nepateisina ginijamo sprendimo galiojimo atgaline data.

28 Dėl proporcingumo principo prašymų priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas pabrėžia, kad bankai, vykdydami persitvarkymo operacijas ir siekdami optimizuoti mokesčius, galėjo bendras mokesčių teisės taisykles gyvendinti kitaip. Išieškant pagalbą proporcingumo principas reikalauja palyginti bendrą sistemą su statymu Nr. 461/98 ir Dekretu Nr. 153/99 nustatyta sistema.

29 Tokiomis aplinkybėmis *Commissione tributaria provinciale di Genova* nusprendė sustabdyti bylos nagrinėjimą ir Teisingumo Teismui pateikti šiuos klausimus:

„1) Ar (ginijamas sprendimas) yra negaliojantis ir prieštarauja Bendrijos teisei, nes statymo (Nr. 461/98 ir Dekreto Nr. 153/99) dėl banko nuostatos, priešingai nei nustatė Komisija, yra suderinamos su bendrąja rinka, arba bet kuriuo atveju, atitinka EB 87 straipsnio 3 dalies b ir c punktuose numatytas leidžiančias nukrypti nuostatas?

2) Ar (ginijamo sprendimo) bėtent 4 straipsnis yra negaliojantis ir prieštarauja Bendrijos teisei, nes Komisija:

- a) pažeidė pareigą pateikti tinkamus motyvus pagal EB 253 straipsnį ir (arba)
- b) pažeidė teisėtai lokesčių principą ir (arba)
- c) pažeidė proporcingumo principą?

3) Papildomai (prašymų priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas klausia), ar tikslus EB 87 ir kitų straipsnių (Reglamento Nr. 659/1999) 14 straipsnio ir bendrųjų Bendrijos teisės principų, bėtent (teisėtai lokesčių, teisinio saugumo ir proporcingumo principų) aiškinimas draudžia taikyti (Dekreto Nr. 282/02) 1 straipsnį?“

IV – Kitos Bendrijos teisme nagrinėjamos bylos

30 Italijos Respublika Komisijai pareiškė ieškini? d?l gin?ijamo sprendimo panaikinimo, kur? Teisingumo Teismo kanceliarija gavo 2002 m. vasario 21 d. (C?66/02), ir d?l kurio Teisingumo Teismas nusprend? atskiru šios dienos sprendimu.

31 Associazione Bancaria Italiana (ABI) (T–36/02), Banca Sanpaolo IMI SpA (T?37/02), Banca Intesa Banca Commerciale italiana SpA (T?39/02), Banca di Roma SpA (T?40/02), Mediocredito Centrale SpA (T?41/02), Banca Monte dei Paschi di Siena SpA (T–42/02) ir Compagnia di San Paolo Srl (T?121/02) Komisijai pareiškė ieškini? d?l to paties sprendimo panaikinimo, kur? Pirmosios instancijos teismo kanceliarija gavo 2002 m. vasario 21 dien?. Pirmosios instancijos teisme Komisija pareiškė prieštaravim? d?l ieškinio priimtimumo, pagr?st? ieškov? individualaus suinteresuotumo nebuvimu, nes nagrin?jama pagalba jos nuomone nebuvo individuali pagalba, o pagalbos schema. 2003 m. liepos 9 d. nutartimis Pirmosios instancijos teismas sustabd? septyni? byl? nagrin?jim?, laukdamas Teisingumo Teismo sprendimo byloje C?66/02. Bylose T?36/02, T?37/02, T?39/02, T?40/02, T?41/02 ir T?42/02 ieškovai pareiškė apeliacinius skundus d?l nutar?i? sustabdyti byl? nagrin?jim?. 2003 m. lapkri?io 26 d. Teisingumo Teismo nutartimi ABI ir kt. prieš Komisij? (C?366/03 P-C?368/03 P, C?390/03 P, C?391/03 P ir C?394/03 P, Rink. p. I?0000) min?ti skundai buvo atmesti kaip akivaizdžiai nepriimtini.

V – D?l prejudicini? klausim?

32 Pirmiausia konstatuotina, kad Komisija savo rašytin?se pastabose keldama klausim? d?l prašymo priimti prejudicin? sprendim?, suformuluot? prašant *Unicredito*, vienos iš gin?ijamame sprendime nagrin?jam? priemoni? gav?jos, kuri? Pirmosios instancijos teismo byloje T?36/02 atstovauja *ABI*, priimtimumo, pripaž?sta, kad šis prašymas priimti prejudicin? sprendim? yra priimtinas atsižvelgiant ? atitinkamo banko situacij?. Ta?iau ji nurodo, kad pirmas prejudicinis klausimas yra nepriimtinas (žr. šio sprendimo 42 punkt?).

33 Nurodytina, kad ieškiny? pagrindin?je byloje yra pareikštas d?l trij? numanom? sprendim? atmesti prašymus gr?žinti sumas, susijusias su mokes?i? lengvata, kuria 1998 m., 1999 m. ir 2000 m. *Unicredito* naudojosi d?l mokes?io sumažinimo.

34 Kaip pažymi Komisija, šis ieškiny? nesujis su kitomis ?statyme Nr. 153/99 numatytais priemonimis, kurios taip pat buvo nagrin?jamos gin?ijamame sprendime ir pripažintos nesuderinamomis su bendr?ja rinka.

35 Tod?l du pirmieji prejudiciniai klausimai turi b?ti suprantami, kaip pateikti norint ?vertinti gin?ijamo sprendimo – atitinkamai 1 ir 4 straipsni? galiojim? tiek, kiek šie straipsniai susij? su mokes?io sumažinimu. D?l tre?io klausimo pažym?tina, kad jis turi b?ti suprantamas kaip pateiktas, siekiant išsiaiškinti, ar EB 87 ir kiti straipsniai, Reglamento Nr. 659/1999 14 straipsnis ir bendrieji teis?t? l?kes?i?, teisinio saugumo bei proporcingumo principai turi b?ti aiškinami kaip draudžiantys nacionalines priemones, kokios nustatytos Dekrete Nr. 282/02.

A – D?l pirmo klausimo

36 Pirmu klausimu, kuris, skirtingai nuo antro, n?ra susij?s su EB 253 straipsniu, prašym? priimti prejudicin? sprendim? pateik?s teismas iš esm?s klausia, ar gin?ijamo sprendimo 1 straipsnis yra negaliojantis, atsižvelgiant ? EB 87 straipsn?, nes Komisija mokes?io sumažinim? laiko nesuderinamu su bendr?ja rinka.

1. Teisingumo Teismui pateiktos pastabos

37 *Unicredito* tvirtina, kad ?statymas Nr. 461/98 ir Dekretas Nr. 153/99 yra bankin?s sistemos

restruktūrizavimo bei privatizavimo proceso, pradėto 1990 m. įstatymu Nr. 218/90 istorinę tūsa ir užbaigimas.

38 Ji tvirtina, kad ginijamas sprendimas pažeidžia EB 87 straipsnio 1 dalį ir 3 dalies b ir c punktus, nes mokesčio sumažinimas:

- nėra selektyvi, bet bendro pobūdžio priemonė, ir kadangi bet kuriuo atveju jos taikymo skirtumas yra pateisinamas mokesčio sistemos pobūdžiu bei struktūra,
- nedaro poveikio valstybių narių tarpusavio prekybai, taip pat nei iškraipo konkurencijos, nei gali ją iškraipyti,
- turėjo būti konkrečiai nagrinjamas kiekvienos įvykdytos operacijos atveju,
- turėjo būti nagrinjamas švokos „*de minimis*“ pagalba“ atžvilgiu; tai galimybė, kuria Komisija nepasinaudojo dėl visiško tyrimo nebuvimo;
- yra suderinamas su bendrąja rinka dėl to, kad jis gali būti laikomas pagalba, skirta bendriesiems Europos interesams svarbių projektų vykdymui skatinti, nes jis susijęs su Italijos bankų sistemos privatizavimu, arba pagalba, skirta tam tikros ekonominės veiklos rėšiai plėtrai skatinti.

39 Italijos vyriausybė taip pat mano, kad ginijamas sprendimas yra negaliojantis. Jos nuomone, suteikta mokesčio lengvata nėra draudžiama valstybės pagalba.

40 Ji yra įstatymo Nr. 218/90, kuris iš esmės labai panašiai numato didesnes lengvatas, tūsa ir praplėtimas. Šios lengvatos tikslas buvo užbaigti valstybinių bankų privatizavimą, kartu užbaigiant nepagrįstai didelę Italijos bankų sistemos segmentaciją, kuri buvo bankų, kaip viešųjų įstaigų, tiesioginių pasekmų, ir kuri tik iš dalies buvo panaikinta įstatymu Nr. 218/90.

41 Italijos vyriausybė pabręžia, kad mokesčio sumažinimas yra taikomas taip pat ir operacijoms, kuriose dalyvauja Bendrijos bankų Italijoje kredito įstaigos.

42 Komisija tvirtina, kad pirmas klausimas yra nepriimtinas, nes prašymų priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas Teisingumo Teismo prašo savo sprendimu pakeisti Komisijos sprendimą. Tačiau pagal nusistovėjusį teismų praktiką pagalbos priemonės ar pagalbos schemas atitikties bendrajai rinkai vertinimas priklauso išimtinai Komisijos kompetencijai, veikiančiai kontroliuojant Bendrijos teismui. Todėl nacionalinis teismas pagal EB 234 straipsnį pateikdamas prašymų priimti prejudicinį sprendimą negali klausiti Teisingumo Teismo apie valstybės pagalbos ar pagalbos schemas atitiktį bendrajai rinkai (2003 m. liepos 24 d. Nutarties *Sicilcassa ir kt.*, C-297/01, Rink. p. I-7849, 47 punktas).

2. Teisingumo Teismo vertinimas

43 Priešingai nei tvirtina Komisija, nacionalinis teismas neprašo Teisingumo Teismo vietoj Komisijos įvertinti mokesčio sumažinimo atitikimą bendrajai rinkai. Pateiktu klausimu prašoma tik patikrinti Komisijos priimto sprendimo galiojimą šio atitikimo atžvilgiu. Taigi jis yra priimtinas.

- a) Dėl mokesčio sumažinimo selektyviojo pobūdžio

44 EB 87 straipsnio 1 dalis draudžia pagalbą, „kuri, palaiko tam tikras ūmones arba tam tikrą prekių gamybą“, t. y. selektyviąją pagalbą.

45 Pagal šią nuostatą pagalba gali būti selektyvi, net jeigu ji taikoma visam ekonominiam

sektoriui (žr. 1999 m. birželio 17 d. Sprendimo *Belgija prieš Komisiją*, C-75/97, Rink. p. I-3671, 33 punkt?).

46 Nagrinėjamoje byloje mokesčio sumažinimas taikomas bankų sektoriui. Jis netaikomas kitų ekonominių sektorių įmonių.

47 Be to, bankų sektoriuje jis taikomas tik tam tikras operacijas atliekančioms įmonėms.

48 Nesant būtinumo nagrinėti, ar, kaip ginėjamo sprendimo 33 punkte tvirtina Komisija, mokesčio sumažinimas suteikia naudos didelėms įmonėms, konstatuotina, kad ši priemonė yra selektyvi kitų ekonominių sektorių atžvilgiu ir net bankų sektoriaus viduje.

49 Kadangi ji taikoma ne visiems tokio subjekto ir iš tiesų nukrypsta nuo bendros apmokestinimo tvarkos, ji negali būti laikoma bendra mokesčių ar ekonomikos politikos priemone.

50 Iš tikrųjų ji nukrypsta nuo bendros apmokestinimo tvarkos. Atitinkamos įmonės naudojasi mokesčine lengvata, kuri jos neturėtų teisės taikant bendrą tvarką, ir kuri negali pretenduoti kitų sektorių įmonių, vykdančių analogiškas operacijas, ar bankų sektoriaus įmonių, nevykdančių nurodytų operacijų.

51 Mokesčio sumažinimas nepateisinamas nei nagrinėjamos mokesčių sistemos pobūdžiu, nei struktūra (žr. pagal analogiją 1974 m. liepos 2 d. Sprendimo *Italija prieš Komisiją*, 173/73, Rink. p. 709, 33 punkt?). Jis nėra bendros sistemos pritaikymas išskirtiniams bankininkystės veiklų vykdančių įmonių požymiams, o buvo sukurtas kaip tam tikrų įmonių konkurencingumo padidinimo priemonė tam tikru šio sektoriaus raidos etapu.

52 Kaltinimas dėl mokesčio sumažinimo selektyviojo pobūdžio nebuvimo yra nepagrįstas.

– b) Dėl poveikio valstybių narių tarpusavio prekybai ir konkurencijos iškraipymo

53 EB 87 straipsnio 1 dalis draudžia pagalbą, kuri daro poveikį valstybių narių tarpusavio prekybai ir iškraipo konkurenciją arba gali ją iškraipyti.

54 Vertindama šias dvi sąlygas Komisija turi ne nustatyti pagalbos realiąją valstybių narių tarpusavio prekybai bei realią konkurencijos iškraipymą, o tik išsiaiškinti, ar pagalba gali daryti poveikį tarpusavio prekybai ir iškraipyti konkurenciją (2004 m. balandžio 29 d. Sprendimo *Italija prieš Komisiją*, C-372/97, Rink. p. I-3679, 44 punktą).

55 Pagalbos nesuderinamumas su bendrąja rinka turi būti nustatytas, kai jis daro ar gali daryti poveikį Bendrijos vidaus prekybai bei iškraipo Bendrijoje egzistuojančių konkurencijų.

56 Ypač kai valstybės suteikta pagalba sustiprina įmonių padėtį, palyginti su kitomis Bendrijos vidaus prekyboje konkuruojančiomis įmonėmis, reikia manyti, kad pagalba turėjo tokios šiai prekybai (žr. 1980 m. rugsėjo 17 d. Sprendimo *Philip Morris prieš Komisiją*, 730/79, Rink. p. 2671, 11 punktą; 2001 m. lapkričio 22 d. Sprendimo *Ferring*, C-53/00, Rink. p. I-9067, 21 punktą ir minėtą 2004 m. balandžio 29 d. Sprendimo *Italija prieš Komisiją*, 52 punktą).

57 Šiuo požiūriu aplinkybės, kad ekonominis sektorius liberalizuojamas Bendrijos lygmeniu, apibrėžia realią ar potencialią pagalbos poveikį konkurencijai ir valstybių narių tarpusavio prekybai (žr. 2003 m. vasario 13 d. Sprendimo *Ispanija prieš Komisiją*, C-409/00, Rink. p. I-1487, 75 punktą).

58 Be to, nėra būtina, kad įmonė pagalbos gavėja pati dalyvautų Bendrijos vidaus prekyboje. Iš tikrųjų, kai valstybė narė įmonei suteikia pagalbą, vidinė veikla dėl to gali išsilaikyti ar išaugti, todėl

sumažėja kitose valstybėse narėse steigti monių galimybės eiti šios valstybės narės rinką (žr. šiuo klausimu 2002 m. kovo 7 d. Sprendimo *Italija prieš Komisiją*, C-310/99, Rink. p. I-2289, 84 punkt?). Be to, pagalba monei, kuri iki šiol nedalyvavo Bendrijos vidaus prekyboje, gali leisti jai eiti kitos valstybės narės rinką.

59 Šioje byloje konstatuotina, kad mokesčio sumažinimas sustiprina monės pagalbos gavėjo padėtį kitą Bendrijos vidaus prekyboje veikiančių monių atžvilgiu.

60 Taip pat pažymėtina, kad finansinių paslaugų sektorius buvo smarkiai liberalizuojamas Bendrijos lygmeniu, dėl ko sustiprėjo konkurencija, galėjusi jau egzistuoti dėl Sutartyje numatyto laisvo kapitalo judėjimo.

61 Tačiau iš bylos medžiagos matyti, kad mokesčio sumažinimas, jį nustatant, įstatymo Nr. 461/98 projekto motyvuose buvo nurodytas kaip priemonė išvengti, kad dėl didelių Italijos bankų sistemos vėlavimų, palyginti su konkurentais Europoje, pinigų sąjungos gyvendinimas netaptų Italijos sistemos nuosmikiu, dėl kurio turėtų naudoti didžiausi Europos bankai.

62 Lengvata, konkurencingumo srityje, suteikta kaip mokesčio sumažinimas Italijoje steigtiems ūkio subjektams, apsunkina kitų valstybių narių ūkio subjektų patekimą į Italijos rinką, palengvindama Italijoje steigtiems ūkio subjektų patekimą į kitas rinkas.

63 Aplinkybų, nurodyta Italijos vyriausybės, kad mokesčio sumažinimu Italijoje gali pasinaudoti kitų valstybių narių bankų kredito staigos, neužkerta kelio tokiam poveikiui.

64 Todėl nuspręstina, kad kaltinimai dėl poveikio valstybių narių tarpusavio prekybai nebuvimo ir konkurencijos neiškraipymo yra nepagręsti.

c) Dėl Komisijos konkretaus kiekvienos vykdytos operacijos atvejo nenagrinėjimo

65 Akivaizdu, kad Italijos Respublika nepranešė Komisijai apie:

- individualią pagalbą konkreitiems bankams,
- įstatymų Nr. 461/98 ir Dekretų Nr. 153/99, kaip apie valstybės pagalbos schemą.

66 Komisija savo iniciatyva pradėjo EB 88 straipsnio 2 dalyje numatytą procedūrą dėl įstatymo Nr. 461/98 ir Dekreto Nr. 153/99, nagrinėjimą kaip valstybės pagalbos schema.

67 Pagalbos schemas atveju Komisija gali ištirti tik bendrus nagrinėjamos schemas požymius, nenagrinėdama kiekvieno atskiro taikymo atvejo (žr. 2000 m. spalio 19 d. Sprendimo *Italija ir Sardegna Lines prieš Komisiją*, C-15/98 ir C-105/99, Rink. p. I-8855, 51 punktą ir 2004 m. balandžio 29 d. Sprendimo *Graikija prieš Komisiją*, C-278/00, Rink. p. I-3997, 24 punktą), norėdama patikrinti, ar ši schema turi pagalbos požymių.

68 Kaltinimas dėl kiekvienos operacijos, dėl kurios buvo sumažintas mokestis, nenagrinėjimo yra nepagręstas.

d) Dėl mokesčio sumažinimo nagrinėjimo „de minimis“ pagalba“ sėvokos atžvilgiu

69 Nagrinėdama pagalbos schemą, o ne individualią pagalbą, Komisija neprivalėjo nagrinėti kiekvieno atskiro schemos taikymo atvejo, kuris neviršijo maksimalios de minimis pagalbos sumos, nustatytos jos komunikate 96/C 68/06, dėl de minimis pagalbos (OL 1996, C 68, p. 9).

70 Taigi kaltinimas dėl mokesčio sumažinimo nenagrinėjimo „de minimis“ pagalba“ sėvokos

atžvilgiu yra nepagrįstas.

e) Dėl EB 87 straipsnio 3 dalies b ir c punktų taikymo

71 Pirmiausia reikia priminti, kad Komisija, taikydamą EB 87 straipsnio 3 dalį, turi didelę diskreciją, kurios įgyvendinimas apima ekonominę ir socialinę vertinimą, privalomą atlikti Bendrijos kontekste. Tikrindamas tokios laisvės įgyvendinimo teisėtumą Teisingumo Teismas negali savo vertinimu pakeisti kompetetingos valdžios institucijos vertinimo, bet turi apsiriboti analize, ar pastaroji institucija padarė akivaizdžią klaidą ar piktnaudžiavo įgaliojimais; arba – ar ši institucija akivaizdžiai neviršijo savo diskrecijos ribų (žr. 2002 m. gruodžio 12 d. Sprendimo *Prancūzija prieš Komisiją*, C-456/00, Rink. p. I-11949, 41 punktų ir minėtų teismų praktikų).

i) Dėl sėvokos „pagalba, skirta bendriesiems Europos interesams svarbių projektų vykdymui skatinti“

72 EB 87 straipsnio 3 dalies b punktas leidžia Komisijai pripažinti nesuderinamą su bendrąja rinka pagalbą, skirtą bendriesiems Europos interesams svarbių projektų vykdymui skatinti.

73 Ginijamo sprendimo 45 punkte Komisija nurodo, kad ginijamomis priemonėmis buvo siekiama sustiprinti Italijos bankų sistemą, sudarant geresnes sąlygas iš esmės valstybės narės ūkio subjektams, o ne visai Bendrijai.

74 Šiuo požiūriu konstatuotina, kad iš įstatymo Nr. 461/98 projekto motyvų matyti, kad būtent mokesčio sumažinimas iš esmės skirtas padidinti Italijoje steigto ūkio subjekto konkurencingumą, sustiprinant jį konkurencinų padėtį vidaus rinkoje.

75 Todėl Komisija, nevertindama situacijos kaip „bendriesiems Europos interesams svarbus projektas“, nepadarė akivaizdžios vertinimo klaidos.

76 *Unicredito* ir Italijos vyriausybė negali tinkamai tvirtinti, kad ginijamos priemonės skirtos užbaigti privatizavimo procesą, kuris galėtų būti bendriesiems Europos interesams svarbiu projektu.

77 Iš tikrųjų valstybės narės įgyvendinamas privatizavimo procesas negali būti laikomas bendriesiems Europos interesams svarbiu projektu.

78 Todėl kaltinimas dėl EB 87 straipsnio 3 dalies b punkto pažeidimo yra nepagrįstas.

ii) Dėl sėvokos „pagalba, skirta tam tikros ekonominės veiklos rėšimui plėtrai skatinti“

79 EB 87 straipsnio 3 dalies c punktas leidžia Komisijai pripažinti nesuderinamą su bendrąja rinka pagalbą, skirtą tam tikros ekonominės veiklos rėšimui plėtrai skatinti.

80 Ginijamo sprendimo 47 punkte Komisija nurodo, kad joks nagrinėtos pagalbos schemos požymis neleidžia jos laikyti suderinama su bendrąja rinka pagal EB 87 straipsnio 3 dalies c punktą.

81 Komisija pabrėžia, kad ji mano, jog nėra šioje nuostatoje nustatyto požymio, pagal kurį nagrinėjama pagalba neturi trikdyti prekybos sąlygų taip, kad prieštarautų bendram interesui.

82 Dėl pastarojo klausimo nurodydamą, kad mokesčio sumažinimas iš esmės padidino pagalbos gavėjų konkurencingumą sektoriuje, pasižyminčiame dideliu tarptautiniu konkurencingumu, ir anksčiau pažymėjusi, kad ši lengvata skirta sustiprinti pagalbos gavėjų padėtį konkurentų atžvilgiu, kuriems nebuvo sumažintas mokestis, Komisija netiesiogiai atmeta

galimyb?, kad mokes?io sumažinimas skirtas bendrai bank? veiklos „pl?tra? skatinti“.

83 Remiantis motyvais, nurodytais nagrin?jant ankstesnius kaltinimus d?l mokes?io sumažinimo požymi?, reikia pripažinti, kad šiame Komisijos tyrime nebuvo akivaizdžios vertinimo klaidos.

84 Tod?l kaltinimas d?l EB 87 straipsnio 3 dalies c punkto pažeidimo yra nepagr?stas.

B – D?l antro klausimo

85 Savo antru klausimu, skaitomu atsižvelgiant ? sprendimo pateikti prašym? priimti prejudicin? sprendim? motyvus, nacionalinis teismas iš esm?s klausia, ar gin?ijamo sprendimo 4 straipsnis yra negaliojantis, nes jame nustatytas pagalbos išieškojimas n?ra motyvuotas, kaip to reikalauja EB 253 straipsnis, ir kadangi jis pažeidžia teis?t? l?kes?i?, teisinio saugumo ir proporcingumo principus.

1. Teisingumo Teismui pateiktos pastabos

86 *Unicredito* tvirtina, kad Komisija nepakankamai motyvavo savo sprendim? nepasinaudoti galimybe, kuri? ji turi pagal Reglamento Nr. 659/1999 14 straipsnio 1 dal?, nereikalauti pagalbos išieškojimo, nes toks išieškojimas prieštaraut? bendram Bendrijos teis?s teis?t? l?kes?i? apsaugos principui.

87 Ji tvirtina, kad ?statym? Nr. 218/90 Komisija laik? teis?tu, ir kad ?statymo Nr. 461/98 turinys visiškai atitinka min?to ?statymo turin?. Tod?l Italijos Respublikai tur?jo b?ti taikoma teis?tumo prezumpcija ?statymo Nr. 461/98 atžvilgiu.

88 Ieškovas pagrindin?je byloje nurodo laikotarp? nuo ?statymo Nr. 218/90 pri?mimo.

89 D?l Komisijos veiksm? šio ?statymo atžvilgiu atsirado „išskirtiniai“ teis?ti l?kes?iai, kad privat?s pagalbos gav?jai bus atleisti nuo pagalbos gr?žinimo.

90 Teis?t? l?kes?i? egzistavimas grindžiamas priemone, numatyta ?statymo Nr. 218/90 7 straipsnio 3 dalyje, kuri? sudaro taikymo mechanizmas iš esm?s tapatus mokes?io sumažinimo mechanizmui.

91 Teis?ti l?kes?iai gal?jo b?ti taip pat pagr?sti aplinkybe, kad, kiek tai susij? su bankais, visos ?gyvendintos operacijos, kurios remiasi gin?ijamame sprendime nagrin?jama fiskaline priemone, gavo *Banca d'Italia*, valdžios institucijos, specialiai ?pareigotos priži?r?ti konkurencijos taisykli? laikym?si bank? sektoriuje, leidim?.

92 Šioje byloje Komisija taip pat pažeid? teisinio saugumo princip?, neatsižvelgdama ? konkre?i? rizik?, jog gali kilti daug vidaus gin??.

93 *Unicredito*, remdamasi Reglamento Nr. 659/1999 14 straipsnio 1 dalimi, tvirtina, kad Komisija tur?jo užtikrinti proporcingumo principo laikym?si nurodymo išieškoti pagalb? stadijoje.

94 Nurodydama išieškoti ne dalimis, o vis? pagalb? neatšaukiamai ir nedelsiant, Komisija nesi?m? vertinimo pagal š? princip?.

95 Komisija tur?jo palyginti mokes?io sumažinim? su nauda, kuri? bankai b?t? gav?, jeigu jiems b?t? taikoma bendra mokes?i? sistema, ir jie b?t? savo veikl? planav? kitaip.

96 Italijos vyriausyb? tvirtina, kad prieš mokes?io sumažinim? galiojusi? analogišk? ?statymo Nr. 218/90 nuostat?, t. y. jo 7 straipsnio 3 dalies teis?tumas EB 87 straipsnio atžvilgiu nebuvo

gin?ijamas.

97 Komisija nurodo, kad gin?ijamame sprendime ji išsamiai nagrin?jo pagalbos išieškojimo klausim?. Ji priduria, kad bet kuriuo atveju pagal teism? praktik? ji neprival?jo nurodyti speciali? motyv?, pagrindžian?i? jos teis? nurodyti nacionalin?s valdžios institucijoms išieškoti pagalb?.

98 Be to, Komisija tvirtina, kad kaltinimai d?l teis?t? l?kes?i?, teisinio saugumo ir proporcingumo princip? pažeidimo yra nepagr?sti.

2. Teisingumo Teismo vertinimas

a) D?l nurodymo išieškoti motyvavimo

99 Reikalavimas motyvuoti, numatytas EB 253 straipsnyje, iš principo turi b?ti ?vertintas atsižvelgiant ? bylos aplinkybes, t. y. akto turin?, nurodyt? motyv? pob?d? ir asmen?, kuriems aktas skirtas, galim? interes? gauti paaiškinimus. Vis d?lto valstyb?s pagalbos srityje, kai pažeidžiant EB 88 straipsnio 3 dalies nuostatas pagalba jau yra suteikta, Komisija, kuri gali ?pareigoti nacionalin?s valdžios institucijas j? susigr?žinti, neprivalo nurodyti speciali? motyv?, pagrindžian?i? jos veiksmus (min?to sprendimo *Belgija prieš Komisij?* 81 ir 82 punktai, 2002 m. kovo 7 d. Sprendimo *Italija prieš Komisij?* 106 punktas ir 2004 m. balandžio 29 d. Sprendimo *Italija prieš Komisij?* 129 punktas).

100 Akivaizdu, kad Italijos Respublika nepraneš? Komisijai apie schem?, numatan?i? mokes?io sumažinim? prieš jos ?gyvendinim?.

101 Taigi Komisija neprival?jo nurodyti speciali? motyv?, pagrindžian?i? nurodym? išieškoti.

102 Bet kuriuo atveju, priešingai nei tvirtina ieškovas pagrindin?je byloje, matyti, kad gin?ijamo sprendimo 49–57 ir 62 punktuose, atsižvelgiant ? Reglamento Nr. 659/1999 14 straipsn? ir teis?t? l?kes?i? apsaugos princip?, išd?styti išsam?s Komisijos sprendimo reikalauti susigr?žinti nagrin?jam? pagalb? motyvai.

103 Taigi kaltinimas d?l nurodymo išieškoti nepakankamo motyvavimo yra nepriimtinas.

b) D?l kaltinimo pagr?sto teis?t? l?kes?i? apsaugos ir teisinio saugumo princip? pažeidimu

104 Atsižvelgiant ? Komisijos pagal EB 88 straipsn? vykdomos valstyb?s pagalbos kontrol?s privalom?j? pob?d?, ?mon?s pagalbos gav?jos iš esm?s turi teis?tus l?kes?ius pagalbos teis?tumo atžvilgiu tik tuo atveju, jeigu ši buvo suteikta laikantis šiame straipsnyje numatytos proced?ros, ir, antra, kad r?pestingas ?kio subjektas paprastai turi ?sitikinti, kad šios proced?ros buvo laikomasi. Pagalbos gav?jas negali tur?ti teis?t? l?kes?i? d?l šios pagalbos suteikimo teis?tumo ypa? tuo atveju, kai pagalba buvo suteikta apie j? iš anksto nepranešus Komisijai, pažeidžiant EB 88 straipsnio 3 dal? (2004 m. lapkri?io 11 d. Sprendimo *Demasa ir Territorio Histórico de Álava prieš Komisij?*, C?183/02 P ir C?187/02 P, Rink. p. I?10609, 44 ir 45 punktai bei min?ta teism? praktika). Nei atitinkama valstyb? nar?, nei susij?s ?kio subjektas negal?jo remtis teisinio saugumo principu siekdamas negr?žinti pagalbos, nes *Unicredito* nurodyta rizik?, jog gali kilti daug vidini? gin??, buvo numanoma prieš ?gyvendinant valstyb?s pagalbos schem?.

105 Akivaizdu, kad apie priemones, nustatytas ?statyme Nr. 218/90, nebuvo niekada pranešta Komisijai. Tod?l d?l tvirtinimo, kad šio ?statymo 7 straipsnio 3 dalyje numatyta priemon? buvo labai panaši ? mokes?io sumažinim? konstatuotina, kad Komisija nenagrin?jo nurodytos priemon?s. Tod?l *Unicredito* nurodytas pra?j?s laikotarpis nuo min?to ?statymo pri?mimo neturi reikšm?s. Be to, net manant, kad dvi viena kit? keitusios priemon?s, kaip tai mano prašym? priimti prejudicin? sprendim? pateik?s teismas, pagr?stos t?stinumo ir išpl?timo viena kitos atžvilgiu

logika, aplinkyb?, kad Komisija nenagrin?jo pirmosios yra nereikšminga, nes šioje byloje nagrin?jama schema, analizuojama nepriklausomai nuo ankstesn?s, palaiko tam tikras ?mones (žr. šiuo klausimu 1988 m. birželio 7 d. Sprendimo *Graikija prieš Komisij?*, 57/86, Rink. p. 2855, 10 punkt?).

106 D?l prašym? priimti prejudicin? sprendim? pateikusio teismo nurodyt? Sprendimo 1999/288 ir Sprendimo 2000/600 (žr. šio sprendimo 26 punkt?) pažym?tina, kad jie yra susij? su konkrečioms bankams suteikta pagalba, ta?iau nagrin?ja skirtingas nei šioje byloje nagrin?jamos priemon?s, t. y. akcinio kapitalo padidinimas, *Banca d'Italia* suteiktas avansas, išdo investicijos ? bank? ir mokestin?s lengvatos veiksams, iš esm?s susijusiems su ?mon?s, ?mon?s dali? ir turto perleidimo operacijomis. Aplinkyb?, kad tam tikrais atvejais Komisija ?statyme Nr. 218/90 nustatyt? tam tikr? priemoni? nelaik? nesuderinamomis su bendr?ja rinka negali s?lygoti teigiamo sprendimo vis? šiame ?statyme numatyt? priemoni? atžvilgiu.

107 D?l leidim?, kuriuos, kaip tvirtina ieškovas pagrindin?je byloje, *Banca d'Italia* suteik? kiekvienai operacijai, kuriai buvo taikomas mokes?io sumažinimas bank? naudai, primintina, kad pagalbos atitikimo bendrajai rinkai ?vertinimas priklauso išimtinai Komisijos kompetencijai, ir r?pestingas ?kio subjektas negali remtis teis?tais l?kes?iais, pagr?stais ne šios institucijos sprendimu.

108 Galiausiai tvirtinimas, kad šios pagalbos išieškojimas pažeidžia teis?t? l?kes?i? princip?, nes atitinkami bankai atsižvelg? ? suteikt? pagalb? sumažinti mokest? vertindami j? atliekam? operacij? ?vykdomum?, yra nereikšmingas.

109 Pagalbos, suteiktos nesilaikant EB 88 straipsnio 3 dalyje numatytos proced?ros, išieškojimas yra rizika, kuri? ši? pagalb? gav?s ?kio subjektas, gali numatyti

110 Be to, kaip tai nurodo Komisija, ?mon?s neteis?tos pagalbos gav?jos iš esm?s remiasi tos pagalbos suma priimdamos ekonomin? sprendim? ir jos v?lesnis išieškojimas pagal bendr? taisykl? yra nepalankus j? finansinei pad??iai. Jei tokia situacija neleist? išieškojimo, pagalba beveik visais atvejais b?t? galutinai ?gyta jos gav?j?, o Bendrijos valstyb?s pagalbos kontrol? b?t? neveiksminga.

111 Atsižvelgiant ? tai kas pasakyta, *Unicredito* negali reikalauti, kad neteis?tos pagalbos gav?jui b?t? suteikta galimyb? remtis išimtin?mis aplinkyb?mis, kurios gali teis?tai pagr?sti jo l?kes?ius d?l teis?to šios pagalbos pob?džio (žr. min?to sprendimo *Demesa ir Territorio Histórico de Álava prieš Komisij?* 51 punkt?).

112 Galiausiai konstatuotina, kad kaltinimas, pagr?stas teis?t? l?kes?i? apsaugos ir teisinio saugumo princip? pažeidimu, yra nepagr?stas.

c) D?l kaltinimo, pagr?sto proporcingumo principo pažeidimu

113 Neteis?tos pagalbos panaikinimas nurodant j? išieškoti yra logiška jos pripažinimo neteis?ta pasekm?. Šis išieškojimas, siekiant atkurti iki pagalbos buvusi? pad?t?, iš principo, negali b?ti laikomas neproporcinga priemone Sutarties nuostat? valstyb?s pagalbos srityje atžvilgiu. Restitucijos atveju pagalbos gav?jas praranda rinkoje gaut? naud? savo konkurent? atžvilgiu ir yra atkuriamas iki pagalbos suteikimo buvusi situacija (žr. 2004 m. balandžio 29 d. Sprendimo *Italija prieš Komisij?* 103 ir 104 punktus bei min?t? teism? praktik?).

114 Gr?žintina suma negali b?ti nustatoma atsižvelgiant ? skirtingas operacijas, kurias b?t? ?gyvendinusios ?mon?s, jeigu jos neb?t? pasirinkusios operacijos, kuriai buvo teikiama pagalba.

115 Iš tikrųjų taip pasirinkta buvo žinant apie pagalbą, suteiktą nesilaikant EB 88 straipsnio 3 dalyje numatytos procedūros, išieškojimo riziką.

116 Minutos žmonės galėjo išvengti šios rizikos, nedelsiant pasirinkdamos kitokias operacijas.

117 Be to, tokiomis aplinkybėmis kaip nagrinėjamos pagrindinėje byloje, ankstesnės situacijos atkūrimas reiškia kuo greitesnę gražinimo situacijos, kuri būtų buvusi, jei nagrinėjamos operacijos būtų atliekamos nesumažinant mokesčių.

118 Ši restitucija nesulygoja atkūrimo situacijos besiskiriančios nuo praeities, remiantis hipotetiniais elementais, t. y. galimais, dažnai įvairiais atitinkamų kito subjekto pasirinkimais, turint omenyje, kad realūs pasirinkimai, vykdyti panaudojant pagalbą, gali būti nepakeičiami.

119 Ankstesnės situacijos atkūrimas leidžia nacionalinės valdžios institucijoms išieškant pagalbą atsižvelgti tik į fiskalinį režimą, tam tikrais atvejais palankesnę už bendrą tvarką, kuri, nesant neteisėtos pagalbos ir pagal nacionalines normas suderinama su Bendrijos teise, būtų taikoma vykdytomis operacijoms.

120 Taigi kaltinimas dėl proporcingumo principo yra nepagrįstas.

121 Iš to, kas pasakyta, matyti, kad pirmą dviejų klausimų nagrinėjimas neatskleidė jokių veiksmų, galinčių turėti poveikį ginajamo sprendimo galiojimui.

C – Dėl trečio klausimo

122 Trečiu klausimu prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas iš esmės klausia, ar EB 87 ir kiti straipsniai, Reglamento Nr. 659/1999 14 straipsnis ir teisėtą lėkesnę apsaugos, teisinio saugumo bei proporcingumo principai draudžia nacionalinę priemonę, nurodančią grąžinti pagalbą vykdant Komisijos sprendimą, kuris ši pagalbą pripažino nesuderinamą su bendrąja rinka ir kurio nagrinėjimas tų pačių nuostatų ir bendrų principų atžvilgiu neatskleidė jokių veiksmų, galinčių turėti poveikį jo galiojimui.

123 Šiuo klausimu pakanka konstatuoti, kad nacionalinę priemonę, numatanti pagalbą grąžinimą vykdant Komisijos sprendimą, yra negaliojanti, jei šis sprendimas prieštarauja Bendrijos teisei.

124 Iš to darytina priešinga išvada, kad jei neigiamo Komisijos sprendimo nagrinėjimas Bendrijos teisės normų atžvilgiu neatskleidžia jokių veiksmų, galinčių turėti poveikį jo galiojimui, minėtos normos negali drausti nacionalinės priemonės, nustatytos vykdant nagrinjamą Komisijos sprendimą.

125 Taigi trečio klausimo reikia atsakyti taip, kad EB 87 ir kiti straipsniai, Reglamento Nr. 659/1999 14 straipsnis ir teisėtą lėkesnę apsaugos, teisinio saugumo bei proporcingumo principai negali drausti nacionalinės priemonės, nurodančios pagalbą grąžinimą vykdant Komisijos sprendimą, ši pagalbą pripažinus nesuderinamą su bendrąja rinka, ir kurio nagrinėjimas tų pačių nuostatų ir bendrųjų principų atžvilgiu neatskleidė jokių veiksmų, galinčių turėti poveikį jo galiojimui.

Dėl bylinėjimosi išlaidų

126 Kadangi šis procesas pagrindinės bylos šalims yra vienas iš etapų prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusio teismo nagrinėjamoje byloje, bylinėjimosi išlaidų klausimą turi spręsti pastarasis teismas. Išlaidos, susijusios su pastabų pateikimu Teisingumo Teismui, išskyrus

tas, kurias patyr? min?tos šalys, n?ra atlygintinos.

Remdamasis šiais motyvais, Teisingumo Teismas (antroji kolegija) nusprendžia:

- 1. Pateikt? klausim? nagrin?jimas neatskleid? joki? veiksn?, galin?i? tur?ti poveik? 2001 m. gruodžio 11 d. Komisijos sprendimo 2002/581/EB d?l Italijos Respublikos valstyb?s pagalbos, taikytos bank? ir bankininkyst?s fond? atžvilgiu galiojimui.**
- 2. EB 87 ir kiti straipsniai, Reglamento Nr. 659/1999 14 straipsnis ir teis?t? l?kes?i? apsaugos, teisinio saugumo bei proporcingumo principai negali drausti nacionalin?s priemon?s, nurodan?ios pagalbos gr?žinim? vykdant Komisijos sprendim?, ši? pagalb? pripažinus? nesuderinam? su bendr?ja rinka, ir kurio nagrin?jimas t? pa?i? nuostat? ir bendr?j? princip? atžvilgiu neatskleid? joki? veiksn?, galin?i? tur?ti poveik? jo galiojimui.**

Parašai.

* Proceso kalba: ital?.